

Sygn. akt I CNP 100/09

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie skargi Przedsiębiorstwa Transportowo-Handlowego „T.(...)” Spółki z o.o. w J. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 października 2007 r.,

sygn. akt VIII Ga (...), wydanego w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Transportowo-Handlowego „T.(...)” Spółki z o.o. w J.

przeciwko Zakładom Tworzyw Sztucznych „G.(...)” S.A. w J.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 lipca 2010 r.,

oddala skargę i zasądza od Przedsiębiorstwa Transportowo-Handlowego „T.(...)” Spółki z o.o. w J. na rzecz Zakładów Tworzyw Sztucznych „G.(...)” S.A. w J. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z tytułu postępowania przed Sądem Najwyższym.

Uzasadnienie

Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe T.(...) sp. z o.o. z siedzibą w J. wniosło skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 października 2007 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 24 maja 2007 r. i oddalającego jego powództwo wytoczone przeciwko Zakładom Tworzyw Sztucznych „G.(...)” S.A. z siedzibą w J. o zapłatę kwoty 56.252,23 zł z ustawowymi odsetkami tytułem zwrotu nadpłaty za dostarczoną przez stronę pozwaną energią elektryczną.

Skarżące Przedsiębiorstwo swoją skargę oparło na zarzucie naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 162 k.p.c. W wyniku tego naruszenia zaskarżony wyrok jest, zdaniem skarżącego, niezgodny z art. 6 i 405 k.c. oraz 162, 382 i 479¹² k.p.c.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że Sąd Okręgowy w K. jako Sąd drugiej instancji rozpoznający apelację strony pozwanej przyjął z naruszeniem art. 162 k.p.c., że Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe T.(...) (przedsiębiorstwo powodowe) uchybiło wymaganiu przewidzianemu w art. 479¹² § 1 k.p.c. przez to, że w pozwie nie zawarło wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w celu wyliczenia wielkości zużytej energii elektrycznej. W rezultacie, wobec błędnego ustalenia, że strona powodowa, wbrew art. 6 k.c. nie udowodniła dochodzonego roszczenia, powództwo bezpodstawnie zostało oddalone.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z konstytucyjnych środków ochrony praw i wolności jest prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej (art. 77 ust. 1 Konstytucji RP). Przepis ten przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej. Podstawę, przesłanki i zakres tej odpowiedzialności regulują natomiast ustawy zwykłe. Generalne unormowanie w tym zakresie zawierają art. 417-417² i 421 k.c., które zostały zmienione lub dodane ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692). W myśl art. 417 § 1 k.c., za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie

prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, to – zgodnie z art. 417¹ § 2 k.c. – jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem. Wśród „właściwych postępowań”, o których mowa w tym przepisie, mieści się postępowanie wywołane skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, unormowane w art. 424¹ i nast. k.p.c. Orzeczenie Sądu Najwyższego uwzględniające skargę ma charakter prejudykatu i stwarza możliwość skutecznego wystąpienia przed sądem powszechnym z powództwem przeciwko Skarbowi Państwa o odszkodowanie za szkodę wynikłą z wydania orzeczenia niezgodnego z prawem.

W tym stanie rzeczy zasadnicze znaczenie ma dokonanie wykładni pojęcia „niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia”, użytego w art. 424¹ § 1 k.p.c. i art. 417¹ § 2 k.c. W utrwalonym w tym względzie orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że niezgodność orzeczenia z prawem stanowi autonomiczną kategorię bezprawności i nie może być utożsamiana z pojęciem szeroko rozumianej bezprawności, występującym w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej. Podkreśla się, że przy interpretacji wskazanego pojęcia uwzględnić należy istotę władzy sądowniczej, wyrażającą się w orzekaniu w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” oraz zakładającą swobodę sędziego w ocenie prawa i faktów. Pod uwagę wziąć także trzeba to, że ustawodawca nierzadko posługuje się pojęciami niedookreślonymi oraz klauzulami generalnymi i dekretującymi swobodę decyzji sędziego. Nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, że istotną rolę w procesie stosowania prawa pełni wykładnia, której rezultaty mogą różnić się w zależności od jej przedmiotu, metod oraz podmiotu jej dokonującego. W konsekwencji, za orzeczenie niezgodne z prawem w rozumieniu powołanych przepisów uznać można tylko takie orzeczenie, które jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć (dyskrecjonalności) albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa o charakterze oczywistym i nie wymagającym głębszej analizy prawniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17; z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, niepubl.; z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 4 stycznia 2007 r., V CNP 132/06, niepubl. i z dnia 25 maja 2007 r., I CNP 17/07, LEX nr 286765).

Istota zarzucanego Sądowi Okręgowemu uchybienia procesowego sprowadza się przede wszystkim do oceny zagadnienia, czy w związku z uwzględnieniem przez Sąd pierwszej instancji sprekludowanego wniosku dowodowego strony powodowej, strona przeciwna powinna wykorzystać mechanizm procesowy przewidziany w art. 162 k.p.c., a zatem wskazać na naruszenie art. 479¹² § 1 k.p.c. Jeżeli zaś tego nie uczyni, to czy sąd apelacyjny mimo wszystko może pominąć materiał dowodowy zebrany w pierwszej instancji z naruszeniem regulacji dotyczącej prekluzji dowodowej. Pomijając kwestię, że w omawianej sytuacji wchodzić może w rachubę możliwość przeprowadzenia przez sąd z urzędu określonego dowodu, przy czym nawet sprekludowanego (art. 232 *in fine* k.p.c.) i że samo stosowanie art. 479¹² § 1 k.p.c. nacechowane jest znaczną dyskrecjonalnością (uznaniem sędziowskim), stwierdzić należy, iż zgłoszony na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego spotkał się ze sprzeciwem strony przeciwnej, co zresztą trafnie podkreślono w odpowiedzi na skargę. Strona pozwana zarzuciła mianowicie, że wniosek ten z punktu widzenia art. 479¹² § 1 k.p.c. jest spóźniony. Wprawdzie po wydaniu przez Sąd postanowienia dowodowego nie powołała się ona na uprawnienie, o którym mowa w art. 162 k.p.c. i nie domagała się wyraźnie jego zmiany, niemniej jednak w zaistniałej sytuacji procesowej, trudno mówić o naruszeniu tego przepisu i to o naruszeniu jaskrawym, ewidentnym oraz oczywistym, przez Sąd drugiej instancji. Przyjmując zatem założenie, że strona pozwana jednak zgłosiła wymagane przez art. 162 k.p.c. zastrzeżenie, należy w konsekwencji uznać, że przysługiwało jej prawo powoływania się na naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 479¹² § 1 k.p.c. w dalszym toku postępowania.

W tym stanie rzeczy, skoro skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia została usytuowana wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia i ma na celu uzyskanie odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej przez wydanie orzeczenia, przy czym może ona odnieść zamierzony skutek tylko wówczas, gdy wskazane w niej naruszenie prawa ma charakter kwalifikowany, elementarny i tym samym nie jest środkiem prawnym prowadzącym do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w odniesieniu do każdego wadliwego wyroku (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, Dz.U. Nr 145, poz. 1638), Sąd Najwyższy uznał, że zaskarżone orzeczenie nie jest w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. (w związku z art. 417¹ § 2 k.c.) niezgodne z prawem. Dlatego też skarga skarżącego Przedsiębiorstwa podlegała oddaleniu (art. 424¹¹ art. 417¹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym orzeczono stosownie do art. 424¹² w zw. z art. 398²¹, 391§ 1 i art. 98 § 1 k.p.c.